

Skambutis

Kamajų Antano Strazdo gimnazijos laikraštis

2017 m.
lapkritis

2017-ieji - Lietuvių kalbos kultūros metai

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas ugdyti visuomenės kalbinį sąmoningumą, skatinti taisyklingos kalbos įgūdžių formavimąsi 2017-uosius paskelbė Lietuvių kalbos kultūros metais.

Šių metų lietuvių kalbos dienų šūkis:
„Kalboje visų namai!“

**Justinas
Marcinkevičius**

Gimtųjų žodžių apkabintas,
Aš gyvas kalboje.
Sakau: esi man kaip žibintas
Pasaulio tamsoje.
Kas moka žodį – randa kelią
Visur ir visada.
Sakau: lietuviška knygelė –
Kaip neregiumi lazda.
Kalba gimtoji – kasdieninė
Tu – duona mums esi,
Kai tariam: motina, giminė,
Dangus – ir mes visi.

Kalba yra mūsų tauta, be jos nieko svarbesnio nėra - nei teritorija, nei vėliava, niekas... Kalba mūsų identitetas. Kalba esame mes. (Aktorė Agnė Šataitė)

Ne viską sakyk, ką žinai, tačiau viską žinok, ką sakai. (Romėnų imperatorius Claudius)

Kalba yra meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas. (M. Daukša)

Kalba - sielos veidrodis. Kaip žmogus kalba, toks jis ir yra. (Publijus)

Aktualu

KALBOS KULTŪROS METAMS paminėti klasės „statė“ namelius. Apgyvendinti žodžius, suteikti jiems „pastogę“ įkvėpė poeto Just. Marcinkevičiaus eilėraštis „Kalbos namai“. Čia fantazijos nestigo... Mokyklos skaitykloje veikė klasių darbų (namukų) parodėlė. Beje, kiekvienoje 5-12 klasėje vyko ir „Žaibo“ turnyrai, kurių metu paaiškėjo geriausi kalbos žinovai.

Just. Marcinkevičius

Kalbos namai

Daiktavardžių stogas,
veiksmažodžių durys,
būdvardžių langai:
įkirstas, kaip į kaladę kirvis,
ligi penties suvartytas čia.

Aslos vidury
kaip stalas
įvardžiai: aš tu jis ji.
Kabo lempa apkaišyta: mes.

Žaidžia skaitvardžiai –
maži daugiausia.
Ant palangės
žydi mūsų esamasis laikas.
Niekaip negaliu ištart: buvau.

Lopšį supam,
ir ugnelė dega.
Pažiūrėk pro langą,
kas ateina,

KALBOS ĮDOMYBĖS

Ar žinai, kad...

- ▶ Pasaulyje yra 3 tūkst. 900 kalbų. Didžiausios yra 83 kalbos.
- ▶ Viktoro Hugo romane „Vargdieniai“ sakinį sudaro 823 žodžiai.
- ▶ Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, kurią 1948 m. priėmė Jungtinės Tautos, buvo išversta į 321 kalbą. Tai daugiausia vertimų turėjęs dokumentas.
- ▶ Varėnos rajone yra Akmens kaimas. Kai vietos gyventojų paklausia, kur jie gyvena, šie atsako gyveną Akmenyje. O štai Lazdijų rajone tyvuliuoja Dunojaus ežeras, Rokiškyje teka Audros upė. Klaipėdos rajone yra Dariaus kaimas, o Marijampolės savivaldybėje – Puskelnių.
- ▶ Valstybinė lietuvių kalbos inspekcija, skatindama būsimų įmonių vadovus rinktis lietuviškus taisyklingus ir įdomius įmonių pavadinimus, Tarptautinės gimtosios kalbos dieną – vasario 21-ąją – organizuoja gražiausių lietuviškų įmonių pavadinimų konkursą. Lietuviai yra išradingi: „Juokiasi puodas“, „Protingieji kurmiai“, „Mikim“ – tai vis įmonių pavadinimai. Jeigu norėsite internetu nusipirkti avalynės, rasite įmonę „Be kulnų“, odontologų paslaugas teikia įmonė „Jau ne bedantis“, transporto paslaugas – „Laisvas kaimietis“. Šios įmonės yra oficialios, registruotos Registrų centre.
- ▶ Didžiausias XX a. lietuvių kalbos veikalas – „Lietuvių kalbos žodynas“. Jis yra vienas didžiausių žodynų pasaulyje – dvidešimties tomų. Jame galima rasti aprašyta apie 500 tūkst. lietuvių kalbos žodžių
- ▶ Keisti, neįprasti vaikų vardai: Paskalis, Nemunas, Kaributas, Bazilė, Šalnė, Vanilė ar Kajatana.

Pripažinta, kad sudėtingiausia yra šių lietuvių kalbos žodžių rašyba: **sūkurys, ačiū, beždžionė, vašelis, nuopuolis, įsirežęs, įgrysta, slenksčiai, įspjisti, sąžinė.**

MŪSŲ KLAUSIMĖLIS

„Kas yra būras?“ — paklausėme atskirų klasių atstovų ir išgirdome „įdomių“ atsakymų... Suprantame mažuosius — jie spėjo iš žodžio skambesio arba...

Paukštis - 1 kl.

Laivo dalis - 7 kl.

Būrelis - 2 kl.

Miško augalas - 8 kl.

Laivo burės, būrelis - 3 kl.

Būrelis - 9 kl.

Burė - 4 kl.

Donelaitis taip vadino baudžiauninkus - 10 kl.

Burtas - 5 kl.

Daiktas, valtės burė - 11 kl.

Statybinė medžiaga - 6 kl.

Valsčius - 12 kl.

Tikroji žodžio BŪRAS reikšmė - Mažosios Lietuvos valstietis.

Apie būrų gyvenimą, darbus, žmogaus ir gamtos ryšį rašė 18 a. poetas K.Donelaitis poemoje „Metai“

Interviu

2g klasės mokinys DEIMANTAS RIMKEVIČIUS respublikinėje eko dizaino parodoje „Kita forma“, vykusioje Vilniaus Litexpo rūmuose š.m. lapkričio 17 d., laimėjo pagrindinį prizą. Jis tapo nugalėtoju 9-12 klasių grupėje. Parodoje buvo eksponuojami jo iš kartono ir kitų antrinių žaliavų pagaminti automobilių ir žemės ūkio technikos modeliai, kurie stebino lankytojus savo išskirtinumu...

Kalbamės su jaunuoju konstruktoriumi (o gal būsimuoju inžinieriumi)...

1. Nuo kada prasidėjo Tavo, kaip jaunojo kūrėjo, kelias?

Kai buvau mažas, man labai patikdavo lipdyti iš plastilino. Lipdydavau įvairiausias daiktus: nuo baldų iki žemės ūkio technikos. Kartais gamindavau tik baldus — kurdavau kambario „dizainą“. Kai nusibosdavo gaminti baldus, pradėdavau daryti įvairius žemės ūkio padargus ir traktorius. Ūgtelėjęs ėmiau lipdyti mašinelės, uždėdavau ratus, jos galėdavo riedėti, atsidarydavo visos durys... Mašinelės buvo nedidelės, lengvai padaromos ir aš jas dažnai „perdirbdavau“. Po to pradėjau gaminti laivus. Mano užduotis būdavo padaryti tokį laivą, kuris galėtų plaukti. Nors ne visi laivai plūduriuodavo, bet pavykdavo padaryti tokių, kurie galėdavo laikytis ant vandens net ir pripildžius kelias sekcijas vandens. Buvau padaręs laivą, kuris neplaukė, bet buvo didesnis už kitus ir su visomis „smulkmenomis“ — tiesiog labai panašus į tikrą laivą. Jo ilgis siekė 86 cm. Keleto medinių pagaliukų pagalba jis laikėsi stipriai ir nelinko per pusę...

2. O kaip gimė idėja gaminti automobiliukus ir ne tik juos?..

Kartą per technologijų pamoką tėčio dienos proga reikėjo padaryti dovaną. Nutarėme gaminti mašinytes iš kartoninio popieriaus. Pati pradžia buvo nelengva, man nelipo detalės, bet užsispyriau pabaigti ir visai gerai pavyko. Man buvo svarbu, kad automobilis atrodytų kuo tikroviškesnis ir turėtų įvairiausių „mechanizmų“. Taip „užsikabinau“... Darbai iš kartono buvo patvaresni ir konstruojant buvo galima sugalvoti daugiau funkcijų. Taip palengva įgavęs patirties pradėjau gaminti rimtesnius darbus. Tai nebuvo vien automobilių modeliukai ar žemės ūkio technika. Esu padaręs audimo stakles, kurios nėra didelės ir, žinoma, netiktų profesionalams, bet austi galima. Turiu seifą, kuriame įtaisytas rakinimo mechanizmas...

3. Taip kruopščiai ir kartu taip išradingai sukonstruoti turbūt nėra paprasta?

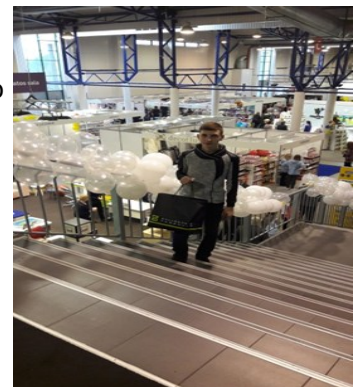
Konstruoti nėra lengva. Reikia nusimanyti apie gaminamą daiktą, be to, norisi, kad darbas atrodytų gerai. Kai pradėjau į gaminius įtaisyti mechanines konstrukcijas, kilo noras dar patobulinti, dėlto sugalvojau prijungti elektros instaliaciją (lempas), todėl sumontavau elektrinį varikliuką. Kaskart norisi pagaminti įmantriau: kad šviestų žibintai, veiktų valytuvai ir pan. Kai su tuo susiduri, nėra lengva viską iškart padaryti, nes reikia atsižvelgti ne tik į automobilio dydį. Tenka pasukti galvą, o kai pradedi įgyvendinti savo sumanymus, kartais modeliuką tenka perdaryti net kelis kartus, kol iš tiesų pasiseka.

4. Kaip jautiesi dabar laimėjęs konkursą?

Kai laimėjau Litexpo parodoje, mane sustiprino darbai kažkam patiko, kad juos įvertino... Aišku, džiugino, nors ir iki tol turėjau didelį palaikymą giminaičių pusės, tiek iš mokytojų ir klasės visiems, kurie mane palaikė, dėkingas, nes, atveju, tikriausiai iki šiol sau tyliai gaminčiau... mane pastūmėjo į priekį, suteikė daugiau įkvė-

tai, kad mano tai mane nutiek iš tėvų ir draugų. Esu priešingu Laimėjimas pimo.

ką sumode-

... jai? Gal jau pavyko kaž-

MŪSŲ KŪRYBA

Jau daug metų rašau. Rašymas yra mano atsipalaidavimo būdas. Iš pradžių gimdavo padrikos mintys, vėliau jos ėmė skleistis dainų žodžiais, eilėmis...

Ši daina gimė, kai jaučiausi prislėgta... Joje išliejau visą nerimą ir liūdesį, kurį tuo metu jaučiau. „Juodasis strazdas“ yra viena iš artimiausių man dainų. Joje galima išvelgti mano baimes, su kuriomis kovoju... Juodasis strazdas man tarsi vienatvės simbolis. Būtent dėl šios priežasties jis tapo mano dainos herojumi. Norėdama atskleisti dainos esmę renkuosi gitarą, fleitą ir kachoną...

Austėja Kiliutė

Juodasis strazdas

1. Kažkur, nakties glėby,

Prabilo strazdas.

Kančios pilnu balsu

Jis man pasakė:

Užd.

Užlies tave nakties tamsa,

Užpildys tavo kūną —

Prabusi tu ir jausi,

Kaip viskas griūna...

Pr. Oo, strazde, juodasis

Strazde,

Neleiski būti man

Vienai, apsaugoki

Mane šianakt.

Priglausk mane po

Savo sparnu... Savo sparnu...

2. Kilo vėjas, bučiavo medžius.

Toli girdėjos balsas kaip medus...

Sėdėjo strazdas ant kadagio šakų,

Giedojo man savo balsu.

Užd.

Pr. 2 kartus

3. Užlies tave nakties tamsa,

Paskęsi savo mintyse...

Juodasis strazdas tau kuždės:

„Nebūk viena kaip aš...“

Pamąstykite...

Dažnas iš mūsų niekada nelaimės svarių apdovanojimų. Netaps milijonieriumi, nedainuos Eurovizijoje, nebus išrinktas prezidentu, negaus Nobelio premijos. Tačiau mums visiems gali suteikti džiaugsmo malonios gyvenimo smulkmenos. Švelnus rankos spustelėjimas. Bučinyš į skruostą. Mėnulio pilnaties. Spragsintys židinyš. Spalvingas saulėlydis. Mėgaukis ma-

žomis gyvenimo smulkmenomis. Juk iš jų ir su-

PROJEKTAI

Šiais metais prie bendraamžių švietėjų ambasadorių prisijungė dvi mūsų mokyklos moksleivės **AURORA LOBOVAITĖ IR DOMILĖ KIRSTUKAITĖ**. Jos pasidalino savo įspūdžiais ir mintimis iš šio projekto bei mokymų, vykusių lapkričio mėnesį.

„Tai programa, skatinanti jaunas žmones domėtis žmogaus teisėmis, stereotipais, kuriuos sukuria visuomenė, bei sugebėti nepasiklysti informacijos sraute ar žiniasklaidoje. Mokymai padėjo mums suprasti, kaip svarbu yra kritiškai mąstyti bei atsirinkti sau svarbią ir aktualią informaciją. Mokėmės, kaip sudominti bendraamžius bei įdomiai ir originaliai pateikti informaciją. Mokymų metu susipažinome su trisdešimt bendraamžių iš visos Lietuvos, kurie tapo labai gerais mūsų draugais. Su jais bendraujame iki šiol. Mokymai buvo nauja ir labai įdomi patirtis, padėjusi kiekvienai iš mūsų susidurti su savo baimėmis, išeiti iš savo komforto zonų, išmokti suformuoti komandą, pergaltoti vertybes ir t.t. Sužinojome daug naudingos informacijos, praplėtėme savo akiratį, o visų svarbiausia, kad galime ir galėsime sukauptą informaciją perduoti savo bendraamžiams mokykloje. Mūsų pagrindinis užsiėmimų tikslas yra ir bus paskatinti ir kitus susimąstyti. Susimąstyti apie tai, kaip jie galėtų tapti geresniais, tolerantiškais, tobulesnę visuomenę kuriančiais jaunais žmonėmis.

Džiaugiamės turėdamos galimybę dalyvauti bendraamžių švietėjų programoje,

Laikraštį maketavo: Edvinas Mikalaičiūnas

nes tai padeda mums tobulėti bei pažinti pasaulį kitų akimis”.